

Twój przewodnik po świecie szczepień

• EDYCJA 2021 •

.....
Imię i nazwisko dziecka

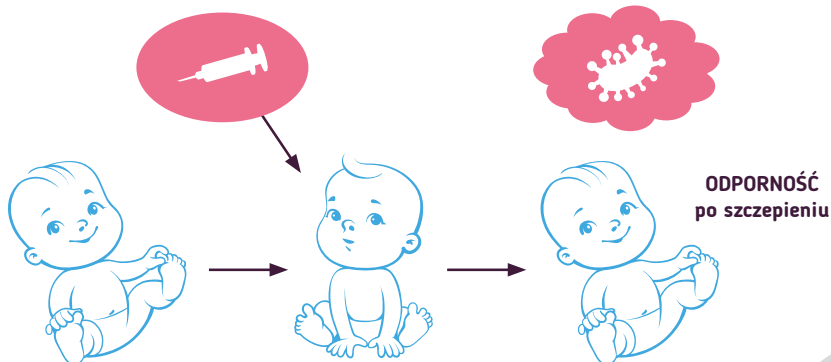
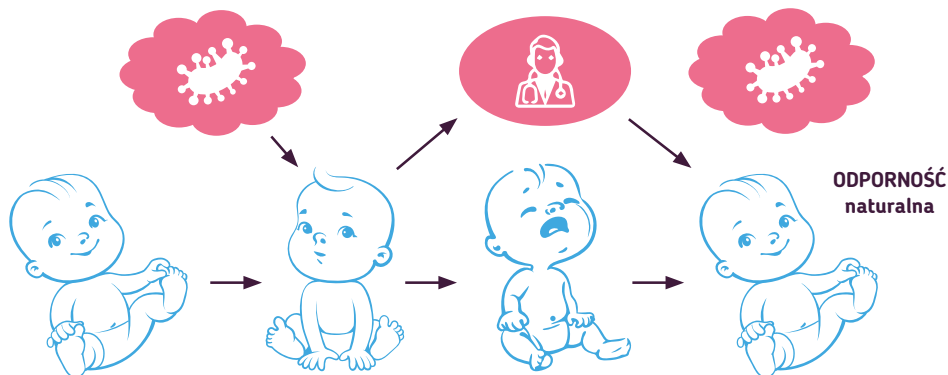
.....
Data urodzin dziecka

 Pfizer

CZYM SĄ SZCZEPIONKI I JAK DZIAŁAJĄ^{1,2}?

Szczepionki to preparaty biologiczne zawierające w swoim składzie pozbawione zjadliwości fragmenty bakterii lub wirusów. Ostateczny skład szczepionek jest wynikiem wieloletniej pracy naukowców.

W wyniku szczepienia układ immunologiczny uczy się budowy danego drobnoustroju i wytwarza tzw. komórki pamięci. Dzięki tym komórkom w momencie wniknięcia zjadliwego drobnoustroju do naszego organizmu od razu wytwarzane są przeciwciała do walki z nim.

CZY WIESZ, ŻE:

pierwszą szczepionkę odkrył w 1796 roku Edward Jenner?

Była to szczepionka przeciw ospie prawdziwej. Dzięki powszechnemu podawaniu tej szczepionki udało się wyeliminować ospę prawdziwą z naszego środowiska.

W 1980 roku Światowa Organizacja Zdrowia ogłosiła, że świat stał się wolny od ospy prawdziwej^{3,4}.

CZY WIESZ, ŻE:

pierwszą nagrodę Nobla w dziedzinie medycyny przyznano w 1901 roku Emilowi Behringowi za odkrycie szczepionki przeciw błonicy i tężcowi?

KIEDY ZACZAĆ SZCZEPIĆ MOJE DZIECKO?

Szczep swoje dziecko zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych opracowywanym co roku przez polskich ekspertów w oparciu o krajowe dane epidemiologiczne.

Kiedy szczepisz terminowo swoje dziecko:

- unikasz sytuacji, w której nie będzie można podać w przyszłości Twojemu dziecku danej szczepionki. Niektóre szczepionki mają górną granicę wieku podania, np. ukończony 2. lub 3. rok życia^{1,2,6}.
- zapewniasz mu jak najwcześniej ochronę przed groźnymi chorobami.

A MOŻE POCZEKAĆ, AŻ UKŁAD IMMUNOLOGICZNY MOJEGO DZIECKA DOJRZEJE?*

NIE CZEKAJ!

Układ immunologiczny Twojego dziecka dojrzeje wiele lat.

U małych dzieci, zwłaszcza tych poniżej 2. roku życia, niedojrzały układ immunologiczny nie jest w stanie zapewnić im ochrony przed groźnymi chorobami.

Brak wykształconych mechanizmów odpowiedzi immunologicznej uniemożliwia natychmiastowe wytworzenie przeciwciał, które są niezbędne w walce z groźnym drobnoustrojem.

CZY PO PODANIU SZCZEPIONKI UKŁAD IMMUNOLOGICZNY DZIECKA WYTWORZY PRZECIWCIAŁA DO WALKI Z CHOROBA, SKORO JEST NIEDOJRZAŁY?*

TAK.

Dobrym przykładem są tu szczepionki przeciw pneumokokom i meningokokom, w których fragmenty tych groźnych drobnoustrojów są celowo połączone z tzw. białkiem nośnikowym. Dzięki temu białku układ immunologiczny dziecka, mimo że niedojrzały, otrzyma właściwą informację o budowie groźnej bakterii i będzie w stanie wyprodukować przeciwciała ochronne w razie kontaktu z nią. Takie szczepionki nazywamy skoniugowanymi.

CZY SZCZEPIONKI ZAWIERAJĄ RTĘĆ?*

Tiomersal to etylowa nietoksyczna postać rtęci, którą dodaje się w procesie produkcji niektórych szczepionek. Substancja ta pełni rolę konserwantu, chroniąc szczepionkę przed zanieczyszczeniem bakteryjnym lub grzybiczym.

Tiomersal jest eliminowany z organizmu w ciągu kilku dni.

Bezpieczeństwo stosowania tiomersalu w szczepionkach potwierdziła Światowa Organizacja Zdrowia w 2012 roku.

ZALECENIA DOTYCZĄCE SZCZEPIEŃ U DZIECI W CZASIE PANDEMII COVID-19^{8,9}

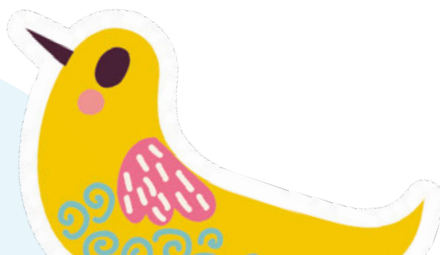
POMÓŻ OGRANICZYĆ RYZYKO COVID-19

PRZESTRZEGAJ PROCEDUR:

- Upewnij się, że Twoje dziecko ani nikt z domowników nie ma objawów COVID-19. W razie wątpliwości skonsultuj się z lekarzem lub pielęgniarką.
- Upewnij się, że nie miałeś kontaktu z osobą zakażoną wirusem SARS-CoV-2 w ciągu 14 dni przed szczepieniem.
- Odwołaj wizytę, jeżeli któryś z domowników jest objęty kwarantanną.
- Na wizytę z dzieckiem powinien zgłosić się jeden zdrowy opiekun.
- Opiekun oraz dziecko powyżej 4. roku życia powinni mieć na sobie maseczkę w czasie wizyty.
- Upewnij się, że masz przy sobie książeczkę zdrowia, a karta uodpornienia Twojego dziecka jest w Punkcie Szczepień.

DODATKOWO:

- Na wizytę zgłoś się punktualnie, aby nie kontaktować się niepotrzebnie z innymi osobami.
- Maksymalnie wykorzystaj wizytę – porozmawiaj z lekarzem lub pielęgniarką o tym, które preparaty możesz podać razem, a u małych dzieci rozważ zastosowanie szczepionek wysokoskojarzonych.
- Skróć czas spędzony w przychodni – staraj się umożliwić personelowi jak najsprawniejsze przeprowadzenie kwalifikacji i wykonanie szczepienia.
- Weź ze sobą długopis, który może być Ci potrzebny do wypełnienia lub podpisania dokumentów na wizycie.
- Jeżeli więcej niż jedno Twoje dziecko wymaga szczepienia, spróbuj umówić je na wizyty następujące po sobie.

CZYM SĄ PNEUMOKOKI I DLACZEGO SĄ GROŹNE DLA DZIECI^{6,10,11}?

Streptococcus pneumoniae (pneumokok) to groźna bakteria. Może wywoływać ciężkie zakażenia, takie jak zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych czy posocznicę (potocznie nazywaną sepsą).

Ciężkie zakażenia pneumokokowe nazywamy inwazyjną chorobą pneumokokową (IChP).

Pneumokoki mogą ponadto wywoływać zapalenie płuc, zapalenie ucha środkowego czy zapalenie zatok.

Zakażenie pneumokokiem może dotknąć każdego, ale szczególnie często występuje u dzieci poniżej 2. roku życia.

Najskuteczniejszą formą zabezpieczenia dzieci przed inwazyjną chorobą pneumokokową, zapaleniem płuc i zapaleniem ucha są szczepienia.

W Polsce szczepienia przeciw pneumokokom dla dzieci urodzonych po 31.12.2016 roku mogą być realizowane jako szczepienia:

obowiązkowe (bezpłatne) lub zalecane (płatne przez rodziców).

CZY WIESZ, KTÓRE SZCZEPIENIE WYBRAĆ?

Znając różnice między dostępnymi szczepieniami przeciw pneumokokom, chronisz swoje dziecko świadomie.

Porozmawiaj z lekarzem lub pielęgniarką.

PNEUMOKOKI SĄ TAKŻE GROŹNE DLA DOROSŁYCH I DZIECI Z GRUP RYZYKA^{6,8,12,13}

Zakażenie pneumokokiem może dotknąć każdego, ale szczególnie groźne jest dla dorosłych i dzieci z określonych naukowo tzw. grup ryzyka, do których kwalifikuje:

- **wiek** – powyżej 50. roku życia
- **niezdrowe zachowania** – palenie papierosów i nadużywanie alkoholu
- **zaburzenia odporności** – wrodzone i nabyte zaburzenia odporności, zakażenie HIV, białaczka, choroba Hodgkina, szpiczak mnogi, uogólniona choroba nowotworowa związana z leczeniem immunosupresyjnym
- **choroby przewlekłe** – cukrzyca, przewlekła choroba serca, płuc, wątroby, w tym marskość wątroby, przewlekła choroba nerek i zespół nerczycowy
- **inne** – wyciek płynu mózgowo-rdzeniowego, implant ślimakowy, asplenia (brak śledziony).

Drogi Rodzicu / Babciu / Dziadku sprawdź, czy jesteś w grupie ryzyka choroby pneumokokowej i porozmawiaj o szczepieniu z lekarzem lub pielęgniarką.

Dowiedz się więcej na: www.PneumokokoweZapaleniePluc.pl

Czy wiesz, że: Minister Zdrowia wraz z Głównym Inspektorem Sanitarnym w dobie pandemii COVID-19 rekomendują upowszechnianie szczepień przeciw pneumokokom oraz grypie w grupach ryzyka u osób dorosłych^{††8}.

Pamiętaj, że: Szczepienia przeciw pneumokokom i grypie nie chronią przed zachorowaniem na COVID-19, a chronią przed ciężkimi zakażeniami, które mogą wymagać leczenia w szpitalu, gdzie narażenie na zakażenie wirusem SARS-CoV-2 może być większe¹⁴.

Szczepionki przeciw pneumokokom i grypie można podać razem na jednej wizycie. Szczepienia przeciw pneumokokom nie trzeba powtarzać co roku^{15,16}.

A CO Z MENINGOKOKAMI^{6,11,17-19}?

Neisseria meningitidis (meningokok) to groźna bakteria. Meningokoki wywołują ciężkie zakażenia, takie jak zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych czy posocznicę. Ciężkie zakażenia meningokokowe nazywamy inwazyjną chorobą meningokokową (IChM).

Najskuteczniejszą formą zabezpieczenia dzieci przed inwazyjną chorobą meningokokową są szczepienia.

Chcąc kompleksowo chronić dzieci przed rozwojem IChM, należy szczepić je przeciw występującym w Polsce serogroupom meningokoka – **B, C, W i Y**.

W Polsce szczepienia przeciw meningokokom należą do tzw. zalecanych i odbywają się na koszt rodzica.

Porozmawiaj z lekarzem lub pielęgniarką.

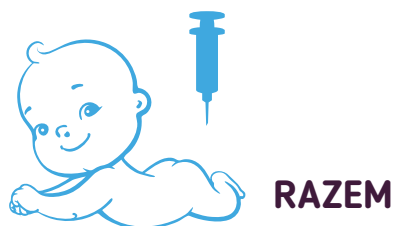
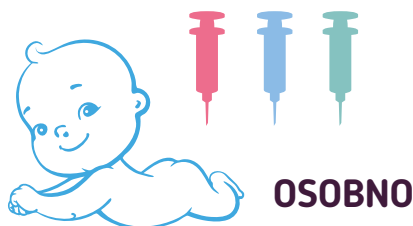
RAZEM CZY OSOBNO¹?

Szczepionki monowalentne są skuteczne przeciw jednemu drobnoustrojowi, a szczepionki skojarzone przeciw kilku rodzajom drobnoustrojów jednocześnie. Pojawienie się szczepionek skojarzonych to konsekwencja rozwoju medycyny w zakresie szczepień.

Zalety szczepionek skojarzonych:

- mniejsza liczba wkłuć niezbędnych do pełnego uodpornienia dziecka
- mniejsze ryzyko niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP)
- mniejsza ilość substancji dodatkowych zawartych w preparacie
- większa szansa na terminowe wykonywanie szczepień – szybsza ochrona dziecka.

W razie wątpliwości zapytaj lekarza lub pielęgniarkę.

JAKIE NIEPOŻĄDANE ODCZYNY POSZCZEPIENNE SĄ NAJCZĘSTSZE²⁰?

Rodzaj niepożądanego odczynu poszczepiennego zależy od rodzaju szczepionki, którą podajemy.

Zgodnie z danymi Państwowego Zakładu Higieny najczęściej występującymi niepożądanymi odczynami poszczepiennymi są:

- gorączka
- odczyn w miejscu podania preparatu – czyli zaczerwienie, obrzęk lub zgrubienie tej okolicy.

Jeżeli po szczepieniu wystąpi niepożądaný odczyn poszczepienny, skonsultuj się z lekarzem lub pielęgniarką.

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA ODCZYNU MIEJSCOWEGO²¹?

Zrób okład z sody oczyszczonej na zmienione miejsce:

- 1 Rozpuścić 1/2 łyżeczki sody oczyszczonej w szklance wody.
- 2 W przygotowanym roztworze namocz jałowy gazik 5 × 5 cm.
- 3 Lekko wyciśnij gazik i przyłóż go na zmienione miejsce – owiń jałowym bandażem.

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA GORĄCZKI PO SZCZEPIENIU²²?

Jeżeli temperatura ciała dziecka wynosi $>38,5^{\circ}\text{C}$, w pierwszej kolejności podaj paracetamol. Ibuprofen może być podany dzieciom powyżej 3. miesiąca życia.

Pamiętaj, że przyczyn gorączki może być wiele.

W razie wątpliwości zgłoś się z dzieckiem na wizytę lekarską.

KALKULATOR DOUSTNYCH LEKÓW PRZECIWGORĄCZKOWYCH²²:

SPRAWDŹ, JAKĄ SUBSTANCJĘ CZYNNĄ ZAWIERA TWÓJ LEKI

PARACETAMOL

IBUPROFEN

SPRAWDŹ STĘŻENIE SUBSTANCJI CZYNNYJ W TWOIM LEKU!

paracetamol 24 mg/ml (120 mg/5 ml)

$$\frac{\text{masa ciała } \square \text{ kg} \times 15}{24} = \text{dawka leku do podania Twojemu dziecku}$$

ibuprofen 40 mg/ml (200 mg/5 ml)

$$\frac{\text{masa ciała } \square \text{ kg} \times 10}{40} = \text{dawka leku do podania Twojemu dziecku}$$

paracetamol 50 mg/ml (250 mg/5 ml)

$$\frac{\text{masa ciała } \square \text{ kg} \times 15}{50} = \text{dawka leku do podania Twojemu dziecku}$$

ibuprofen 20 mg/ml (100 mg/5 ml)

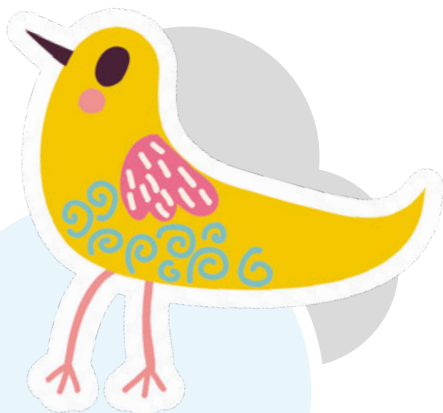
$$\frac{\text{masa ciała } \square \text{ kg} \times 10}{20} = \text{dawka leku do podania Twojemu dziecku}$$

paracetamol 40 mg/ml (200 mg/5 ml)

$$\frac{\text{masa ciała } \square \text{ kg} \times 15}{40} = \text{dawka leku do podania Twojemu dziecku}$$

paracetamol 100 mg/ml

$$\frac{\text{masa ciała } \square \text{ kg} \times 15}{100} = \text{dawka leku do podania Twojemu dziecku}$$

KIEDY ODWOŁAĆ ZAPLANOWANĄ WIZYTĘ SZCZEPIENNĄ^{2,23}?

Szczepienie możesz odwołać, gdy Twoje dziecko ma wysoką gorączkę lub nasiliły się objawy choroby przewlekłej, na którą cierpi (np. zaostrzenie astmy).

Pamiętaj, że łagodna infekcja nie jest przeciwwskazaniem do wykonania szczepienia oraz że szczepienie może być wykonane w okresie rekonwalescencji po chorobie.

Jeżeli masz wątpliwości, zanim przełożysz wizytę na inny termin, skonsultuj się najpierw z lekarzem lub pielęgniarką.

GDZIE ZNAJDĘ RZETELNE INFORMACJE NA TEMAT SZCZEPIEŃ?

www.gis.gov.pl/kategoria/zdrowie/profilaktyka/szczepienia

www.szczepienia.pzh.gov.pl

www.zaszczepiewiedza.pl

www.PneumokokoweZapaleniePluc.pl

MOŻLIWOŚCI REALIZACJI PROGRAMU SZCZEPIEŃ OCHRONNYCH

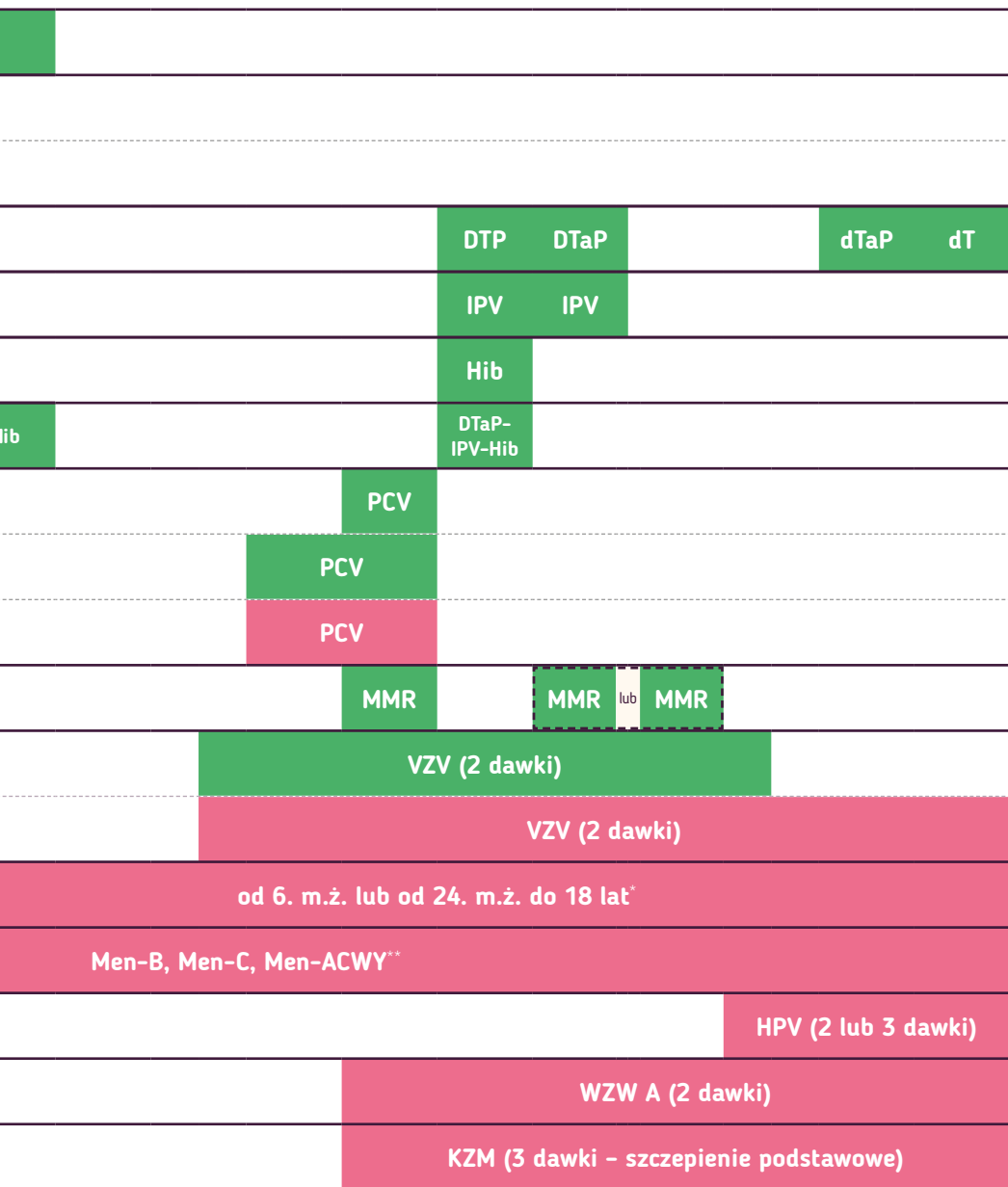
SZCZEPIENIA PRZECIW:	24 h ^A	2 miesiąc	3 miesiąc	4 miesiąc	5 miesiąc	6 miesiąc	mi
Gruźlica	BCG						
Wirusowemu zapaleniu wątroby typu B ^C	WZW B	WZW B				WZW B	
Rotawirusom (bezpłatna) ^D		RV (3 dawki)					
Rotawirusom (płatna) ^E		RV (2 dawki)					
Błonnicy, tężcowi, krztuścowi		DTP		DTP	DTP		
Poliomyelitis				IPV	IPV		
Hib		Hib		Hib	Hib		
Błonnicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis, Hib ^F		DTaP-IPV-Hib		DTaP-IPV-Hib		DTaP-IPV-H	
Pneumokokom (bezpłatna) ^G		PCV		PCV			
Pneumokokom (bezpłatna) ^H		PCV	PCV		PCV		
Pneumokokom (płatna) ^I		PCV	PCV		PCV		
Odrze, śwince, różyczce ^J							
Ospie wietrznej (bezpłatna) ^K							
Ospie wietrznej (płatna) ^L							
Grypie							
Meningokokom							
Ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV)							
Wirusowemu zapaleniu wątroby typu A							
Kleszczowemu zapaleniu mózgu							

Referencje i rozwinięcia skrótów do powyższego kalendarza szczepień znajdują się na kolejnej stronie.

Opracowano na podstawie: Komunikatu Głównego Inspektora Sanitarnego z 22 grudnia 2020 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2021, http://dziennikmz.gov.pl/DUM_Z/2020/117/akt.pdf (dostęp: 02.2021) oraz Programu Szczepień Ochronnych na 2021 rok, dostępnego na portalu Szczepienia Info, Państwowy Zakład Higieny, <https://szczepienia.pzh.gov.pl/kalendarz-szczepien-2021/> (dostęp: 02.2021).

W 2021 ROKU⁶. ZAPYTAJ O SZCZEGÓŁY LEKARZA.

7 miesiąc 8 miesiąc 9 miesiąc 11 miesiąc 13-15 miesięcy 16-18 miesięcy 6 lat 10 lat 12-13 lat 14 lat 19^B lat

Szczepienia obowiązkowe

Szczepienia zalecane

- A. Szczepienie powinno być przeprowadzone przed wypisaniem dziecka z oddziału noworodkowego.
- B. Szczepienie przeciw dT obowiązkowe lub dT zapalczakowe.
- C. W wariancie szczepień z zastosowaniem szczepionki wysokoaktywnej DtaP-IPV-Hib-WZWB (typu_6 w 1*) – szczepienie po ukończeniu 14. tygodnia życia i w 6–7. miesiącu życia.
- D. Szczepienia obowiązkowe (bezpłatne) przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy:
1. Szczepienie przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy w populacji ogólnej jest obowiązkowe dla dzieci urodzonych po 31 grudnia 2020 r.⁵
 2. Szczepienie przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy przeprowadza się w schemacie dwa- lub trzydawkowym, w zależności od rodzaju dostępnej szczepionki.
3. Preferuje się wczesne rozpoczęcie i wczesne zakończenie schematu szczepienia, zgodnie z zaleceniami producenta i towarzystw naukowych, i podanie pierwszej dawki szczepionki doustnie po ukończeniu 6. tygodnia życia, jednak nie później niż przed ukończeniem 12. tygodnia życia.
4. W przypadku realizowania szczepienia w schemacie dwudawkowym zaleca się zakończenie pełnego schematu przed ukończeniem 16. tygodnia życia. W razie konieczności drugą dawkę szczepionki można podać zgodnie ze wskazaniami podanymi w CHPL szczepionki.
5. W przypadku realizowania szczepienia w schemacie trzydawkowym zaleca się zakończenie pełnego schematu przed ukończeniem 22. tygodnia życia. W razie konieczności trzecią dawkę szczepionki można podać zgodnie ze wskazaniami podanymi w CHPL szczepionki.
6. Należy zachować odstępy pomiędzy kolejnymi dawkami nie krótsze niż 4 tygodnie.
7. Szczepienie przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy można przeprowadzać jednocześnie z innymi szczepieniami.
- E. Szczepienie przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy – zalecane (odpłatne). U dzieci urodzonych przed 1. stycznia 2021 r. zaleca się szczepienie przeciw zakażeniom wywołanym przez rotawirusy. Liczba dawek i schemat szczepienia – według wskazań producenta szczepionki.
- F. W przypadku dzieci z przewlekłymi zakażeniami DtaP-IPV-Hib-WZWB (typu_6 w 1*) – szczepienie po ukończeniu 14. tygodnia życia, w 6–7. miesiącu życia oraz w 16–18. miesiącu życia.
- G. Szczepienia przeciw pneumokokom obowiązkowe (bezpłatne) dla dzieci urodzonych po 31 grudnia 2016 r.
- H. Szczepienia przeciw pneumokokom obowiązkowe (bezpłatne), w schemacie szczepień 3+1 dotyczą:
- 1) dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 5. roku życia: a) po urazie lub z wadą ogólnokrwotoczną układu nerwowego, przebiegającą z wyciekami płynu mózgowo-rdzeniowego, b) zakażeniami HIV, c) po przeszczerpieniu szpiku, przed przeszczerpieniem lub po przeszczerpieniu narządów wewnętrznych lub przed wszczepieniem lub w wszczepieniu implantu ślimakowego;
 - 2) dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 5. roku życia chorujących na: a) przewlekłe choroby serca, b) schorzenia immunologiczno-hematologiczne, w tym małopłytkowość idiopatyczną, ostrą białaczkę, chłoniaki, sterczożę wrodzoną, c) asplenię wrodzoną, dysfunkcję śledziony, po splenektomii lub po leczeniu immuno-supresyjnym, d) przewlekłą niewydolność nerek i nawracający zespół nerczycowy, e) pierwotne zaburzenia odporności, f) choroby metaboliczne, w tym cukrzycę, g) przewlekłe choroby płuc, w tym astmę;
 - 3) dzieci od 2. miesiąca życia do ukończenia 12. miesiąca życia urodzonych przed ukończeniem 27. tygodnia ciąży lub urodzonych z masą urodzeniową poniżej 2500 g.
- I. Szczepienia przeciw pneumokokom zalecane (płatne) w schemacie szczepień 3+1.
- J. Szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce obowiązkowe (bezpłatne):
1. Szczepienie podstawowe skojarzonej szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce należy podać w 13.–15. miesiącu życia.
 2. Dawkę przypominającą skojarzonej szczepionki przeciw odrze, śwince i różyczce podaje się w 6. albo 10. roku życia. Przeniesienie dawki przypominającej szczepienia przeciw odrze, śwince i różyczce z 10. roku życia na 6. rok życia uzasadnia się sytuacją epidemiologiczną odry w Europie.
 3. Szczepienie przypominające szczepionką skojarzoną przeciw odrze, śwince i różyczce przeprowadza się w: 1) 6. roku życia u dzieci urodzonych po 31 grudnia 2014 r.; 2) 10. roku życia u dzieci urodzonych po 31 grudnia 2010 r.⁶
4. Dzieci, które nie otrzymały szczepienia przypominającego skojarzonej szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce, należy zaszczepić dawką szczepienia przypominającego, nie później niż do ukończenia 19. roku życia.
5. Wcześniejse szczepienie szczepionką przeciw odrze nie jest przeciwwskazaniem do zaszczepienia 3-walentną skojarzoną szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce.
6. Dzieci, które otrzymały dwie dawki skojarzonej szczepionki przeciw odrze, śwince i różyczce w poprzednich latach życia, nie wymagają podawania trzeciej dawki tej szczepionki.
7. Podawane w wywiadzie przebyte zachorowania na odrę, świnkę i różyczkę nie stanowią przeciwwskazania do szczepienia. Szczepienie przeciw odrze, śwince i różyczce można przeprowadzać po upływie co najmniej 4 tygodni od wyzdrowienia.
8. Nie należy szczepić szczepionką skojarzoną przeciw odrze, śwince i różyczce 4 tygodnie przed planowaną ciążą, ze względu na teoretyczną możliwość wystąpienia zespołu wad wrodzonych płodu wywołanych szczepionkowym atenuowanym żywym szczerpem wirusa różyczki.
- ⁵ U dzieci urodzonych między 1 stycznia 2011 a 1 stycznia 2015 r., tj. będących w 7., 8 i 9. roku życia, szczepienie przypominające skojarzoną szczepionką przeciw odrze, śwince i różyczce przeprowadza się w 10. roku życia.
- K. Szczepienia przeciw ospie wietrznej obowiązkowe (bezpłatne):
- 1) dzieci do ukończenia 12. roku życia: a) z upośledzeniem odporności o wysokim ryzyku ciężkiego przebiegu choroby, b) z ostrą białaczką limfoblastyczną w okresie remisji, c) zakażenie HIV, d) przed leczeniem immunosupresyjnym lub chemioterapią;
 - 2) dzieci do ukończenia 12. roku życia z otoczenia osób określonych w pkt 1, które nie chorowały na ospę wietrzną;
 - 3) dzieci do ukończenia 12. roku życia, inne niż wymienione w pkt 1 i 2, przebywające w: a) zakładach opiekuńczo-opedukacyjnych, b) zakładach pielęgnacyjno-leczniczych, c) rodzinnym domach dziecka, d) domach dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, e) domach pomocy społecznej, f) placówkach opiekuńczo-wychowawczych, g) regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, h) interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych;
 - 4) dzieci inne niż wymienione w pkt 1–3, przebywające w złobkach lub klubach dziecięcych.
- L. Szczepienia przeciw ospie wietrznej zalecane (płatne):
- 1) osoby, które nie chorowały na ospę wietrzną i nie zostały wcześniej zaszczepione w ramach szczepień obowiązkowych albo zalecanych;
 - 2) kobiety planujące zajście w ciążę, które nie chorowały wcześniej na ospę wietrzną.

* Dzieci poniżej 9 r.ż., które otrzymały szczepienie przeciw grypie po raz pierwszy, powinny otrzymać dwie dawki obowiązkowe w odstępie 4 tygodni.

** Różne szczepienia przeciw meningokokom (przeciw serogroupom: B, C, ACWY) są podawane w różnym wieku i w różnych schematach. Zapytaj o szczegóły lekarza.

BCG – szczepionka przeciw gruźlicy, **WZWB** – szczepionka przeciw wirusowi zapaleniu wątroby typu B, **RV** – szczepionka przeciw rotawirusowi, **DTP** – szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztusicy, ciałomorkowicy, **DtaP** – szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztusicy, **dTaP** – szczepionka przeciw błonicy, tężcowi i krztusicy, z otoczenia pielęgnacyjno-leczniczych i rodzinnych domach dziecka, **dT** – szczepionka przeciw błonicy i tężcowi, **IPV** – szczepionka przeciw poliomyelitem, zabiła, **Hib** – szczepionka przeciw *Haemophilus influenzae* typu b, **PCV** – skoniugowana szczepionka przeciw pneumokokom, **MMR** – szczepionka przeciw odrze, śwince i różyczce, **ZVZ** – szczepionka przeciw ospie wietrznej, **Men-B** – szczepionka przeciw meningokokom grupy B, **Men-C** – szczepionka przeciw meningokokom grupy C, **Men-ACWY** – szczepionka przeciw meningokokom grupy ACWY, **HPV** – szczepionka przeciw ludziemu wirusowi brodawczaka, **WZWA** – szczepionka przeciw wirusowi zapaleniu wątroby typu A, **KZM** – szczepionka przeciw kleszczowemu zapaleniu mózgu.

Referencje:

1. Stoklosa T, Gołąb J, Nowis D, Grzesiowski P, Hryniewicz W. Odporność przeciwciałażna. [w:] Immunologia. Gołąb J, Jakóbski M i wsp. (red.). Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 2012.
 2. European Centre for Disease Prevention and Control. Let's talk about protection – enhancing childhood vaccination uptake. Stockholm, ECDC, 2012.
 3. Riedel S, Edward Jenner and the history of smallpox and vaccination. *Proc. (Bayl. Univ. Med. Cent.)* 2005; 18(1).
 4. World Health Organization. Global commission for certification of smallpox eradication. The global eradication of smallpox: final report of the global commission for the certification of smallpox eradication. Geneva, December 1979.
 5. Kaufman SHE. 2017. Remembering Emil von Behring: from tetanus treatment to antibody cooperation with phagocytes. *mBio* 8:e00117-17. <https://doi.org/10.1128/mBio.00117-17>.
 6. Komunikat Głównego Inspektora Sanitarnego z 22 grudnia 2020 r. w sprawie Programu Szczepień Ochronnych na rok 2021. http://dzienniknik.mz.gov.pl/DUM_Z/2020/11/7/akt.pdf (dostęp: 02.2021).
 7. Gołós A, Lutyska A, Timierska S – aktualny stan wiedzy. *Przegl. Epidemiol.* 2015; 69.
 8. Komunikat o sprawie wykonywania szczepień ochronnych w czasie pandemii COVID-19. <https://www.gov.pl/web/zdrowie/komunikat-sprawie-wykonywania-szczepien-ochronnych-w-czasie-pandemii-covid-19> (dostęp: 02.2021).
 9. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Pediatrycznego i Konsultanta Krajowego w dziedzinie pediatrii dotyczące opieki ambulatoryjnej nad dziećmi w czasie pandemii COVID-19, wywołanej wirusem SARS-CoV-2. <https://przegladpediatryczny.pl/4939/REKOMENDACJE-POLSKIEGO-TOWARZYSTWA-PEDIATRYCZNEGO-I-KONSULTANTA-KRAJOWEGO-W-DZIEDZINIE-PEDIATRII-DOTYCZACE-OPIEKI-AMBULATORYJNEJ-NAD-DZIECIAMI-W-CZASIE-PANDEMII-COVID-19-WYWOLANEJ-IRUSUSEM-SARS-COV-2.html> (dostęp: 02.2021).
 10. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego. Szczepionka przeciw pneumokokom. <http://szczepionki.pzh.gov.pl/szczepionki/pneumokoki/> (dostęp: 02.2021).
 11. World Health Organization. *Weekly Epidemiol. Rec.* 2011; 86(47):521–540. www.who.int/wer/2011/wer8647.pdf (dostęp: 02.2021).
 12. Centers for Disease Control and Prevention. Pneumococcal Disease. Risk Factors and Transmission. <https://www.cdc.gov/pneumococcal/about/risk-transmission.html> (dostęp: 02.2021).
 13. European Centre for Disease Prevention and Control. Pneumococcal Disease: Recommended vaccinations <https://vaccine-schedule.ecdc.europa.eu/Scheduler/ByDisease?SelectedDiseases=25&SelectedCountryIdByDisease=1> (dostęp: 02.2021).
 14. World Health Organization. Meeting of the Strategic Advisory Group of Experts on Immunization, October 2020 – conclusions and recommendations. *Wkly Epidemiol Rec.* 2020; 95(48):585-608. <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/337109/WER9548-585-607-eng-fre.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. (dostęp: 02.2021).
 15. Charakterystyka produktu leczniczego Prevenar 13 z 25.11.2020.
 16. Charakterystyka produktu leczniczego PneumoVax 23. <http://pub.rejestrymedyczne.sioz.gov.pl/ProduktSzczegoly.aspx?id=21888> (dostęp: 02.2021).
 17. Vaccinations. MenACWY vaccine. Artykuł dostępny na stronie: <https://www.nhs.uk/conditions/vaccinations/men-acwy-vaccine/> (dostęp: 02.2021).
 18. Inwazyjna choroba meningokokowa (ChM) w Polsce w 2019 roku. Dane KORUJN; Warszawa 02.06.2020. Raport KORUJN dostępny na stronie: <http://korujn.nil.gov.pl/wp-content/uploads/2020/06/Inwazyjna-choroba-meningokokowa-ChM-w-Polsce-w-2019-roku.pdf> (dostęp: 02.2021).
 19. Thompson MJ et al. Clinical recognition of meningococcal disease in children and adolescents. *Lancet* 2006; 367.
 20. Biuletyny toczne PZH. Szczepienia ochronne w Polsce* lata 2011–2017. <https://www.mmp.pl/pacjent/szczepienia/eksport/91014-miejscowe-odcynniki-poszczepienne> (dostęp: 02.2021).
 21. Hryniewicz W, Albrecht P, Radziowski A i wsp. Rekomendacje postępowania w pozaszpitalnych zakażeniach układu oddechowego. Narodowy Instytut Leków, Warszawa 2017.
 22. Czajka H, Wysocki J. Szczepienia w pytaniach i odpowiedziach. Helimed, Kraków 2018.
- ¹ W tym u osób po 60. roku życia i przewlekłych chorych, ponieważ przewlekłe choroby płuc, układu krążenia, nowotwory, cukrzyca, niewydolność nerek i zaburzenia odporności sprzyjają zachorowaniu na zapalenie płuc.
- ² Komunikat Ministra Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego z 18 kwietnia 2020 zawiera szerszą listę wskazań dotyczących realizacji szczepień w dobie pandemii COVID-19. W prezentowanym materiale zawarte są tylko wybrane wskazówki dotyczące prowadzenia szczepień.

Kiedyś Ci podziękuję

za świadomy wybór
szczepienia przeciw
PNEUMOKOKOM[®]!

**SZCZEPIENIA PRZECIW PNEUMOKOKOM
CZY WIESZ, KTÓRE WYBRAĆ?
POROZMAWIAJ Z LEKARZEM**

Materiał ma charakter wyłącznie informacyjny, nie może być traktowany jako forma konsultacji z lekarzem.
Poradnik przygotowany przy współpracy z dr n. med. Justyną Tymiąską, specjalistą medycyny rodzinnej.

Pfizer Polska Sp. z o.o., 02-092 Warszawa, ul. Żwirki i Wigury 16B, tel. +48 (22) 335 61 00, fax +48 (22) 335 61 11

